

SODOR VONAL

AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG LAPJA
VIII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2025. MÁRCIUS

A DECENTRALIZÁLT SZENNYVÍZTISZTÍTÁS
ÉS A VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁS KAPCSOLATA

EGY TŰZOLTÓ VÍZÜGYES – INTERJÚ
KÓTHAY LÁSZLÓ EGYKORI VÍZÜGYES
SZAKÁLLAMTITKÁRRAL

AZT TUDTAD, HOGY MENNYI ADATOT
TARTUNK NYILVÁN RÓLAD?

Kóthay László: „A gondolkodás és az előregondolkodás motivált. Mindig kerestem a fejlődés lehetőségét, azt, hogy mivel lehet többet, jobbat, gyorsabbat... Nekem mindig szűkek voltak a keretek.”

Kedves Kollégák!

Idén márciusban 10 éve, hogy a vízügynél dolgozom, a vízgazdálkodásról szóló törvényünk megjelenése óta pedig éppen 30 év telt el. Ezek a kerek számok elgondolkodtatják az embert.

A vízügyi ágazat 2014 szeptembere óta hatósági feladatok nélkül működik, így az általános közigazgatási eljárásjog nem vonatkozik ránk. Ez a látszólagos szabadság ugyanakkor sokkal bonyolultabbá teszi az életünket, mert az egyes játékszabályokat nekünk kell meghatározni, ez pedig sokszor vitatható helyzeteket teremt.

Gondoljunk például a vagyonkezelői hozzájárulásokra, a vízszolgáltatásra, a bérleti szerződésekre, vagy akár a „Vizet a tájba!” koncepció új szabályozási kérdéseire. Elgondolkodtató, hogy egy alapvetően mérnökszervezetben hogyan lehet a jogi szabályozást úgy érvényesíteni, hogy egyúttal a műszaki és szakmai célok is megvalósuljanak. Nem torzul-e a vízügyi szakpolitika, ha a hatályos jogi szabályozásnak kívánunk maradéktalanul megfelelni még akkor is, amikor az arra vonatkozó jogszabályi környezet már meghaladta a korát?

Akkor van erre esély, ha a szabályozási rendszert komplexen felülvizsgáljuk és dinamikusán hozzáillesztjük az aktuális vízügyi stratégiához, valamint a társadalmi és gazdasági igényekhez. Ehhez azonban olyan jól irányzott szakmai kérdéseket kell feltenni magunknak, amelyek a jogalkotás stratégiáját is képesek meghatározni.

Ezekre a kérdésekre csak akkor tudunk vízügyi jogászként megfelelő választ adni, ha képesek vagyunk konstruktívan együtt gondolkodni és megérteni az ügyek szakmai hátterét.

- *dr. Elek Ádám*

fotó / Romet Róbert

KÖSZÖNTŐ

A MI SZAKMÁNK

VÍZTUDOMÁNY4HÍREK13VÍZ-ÜGYÜNK17

KÖZÖSSÉG

VÍZTÜKÖR – INTERJÚSOROZAT18TÖRTÉNELEM26VÍZÜGYES ÉLET29KÖNYVAJÁNLÓ30

SODORVONAL

az Országos Vízügyi
Főigazgatóság negyedéves
kiadványa

felelős kiadó: Láng István

kiadó: Országos Vízügyi
Főigazgatóság

felelős szerkesztő: Teszári Nóra

szerkesztő:

Csengeriné Veczán Éva
Süveggyártó Anita Mária
Tóth Krisztián
Vitéz-Pekáry Anna

korrektor: Pákozdi Nóra

grafikus: Szemes Zsanett

címlapfotó: Romet Róbert,
Ágotai zárás

hátlapfotó: Romet Róbert,
Dombori vízpótlás

A DECENTRALIZÁLT SZENNYVÍZTISZTÍTÁS ÉS A VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁS KAPCSOLATA

A cikk azonos címmel, nagyobb terjedelemben megjelent a Maszesz Hírcsatorna 2024/3. számában.

1. BEVEZETÉS

Szakmai beszélgetéseken, konferenciákon és az egyetemi oktatásban is, amikor szennyvíztisztításról van szó, akkor gyakran korlátozódik a téma a nagy tisztítótelepekre, csatornázásra és a közműolló aktuális állására. Érdeemes azonban észben (és közbeszédben) tartani olyan alternatív lehetőségeket, mint a decentralizált szennyvíztisztítás, mely megfelelően alkalmazva képes a környezet és emberi egészség védelmét a nagy közműves rendszerekkel azonos szinten garantálni.

Decentralizált szennyvíztisztítás alatt olyan rendszereket értünk, amelyek helyi szinten, kisebb léptékben kezelik a szennyvizet, és általában olyan helyeken valósulnak meg, ahol központosított nagy szennyvíztisztító telepekre gazdaságtalan lenne gyűjteni a szennyvizet, például a terület ritkánlakottsága, vagy szezonálisan megjelenő terhelése miatt.

2. CSATORNÁZOTTSÁG

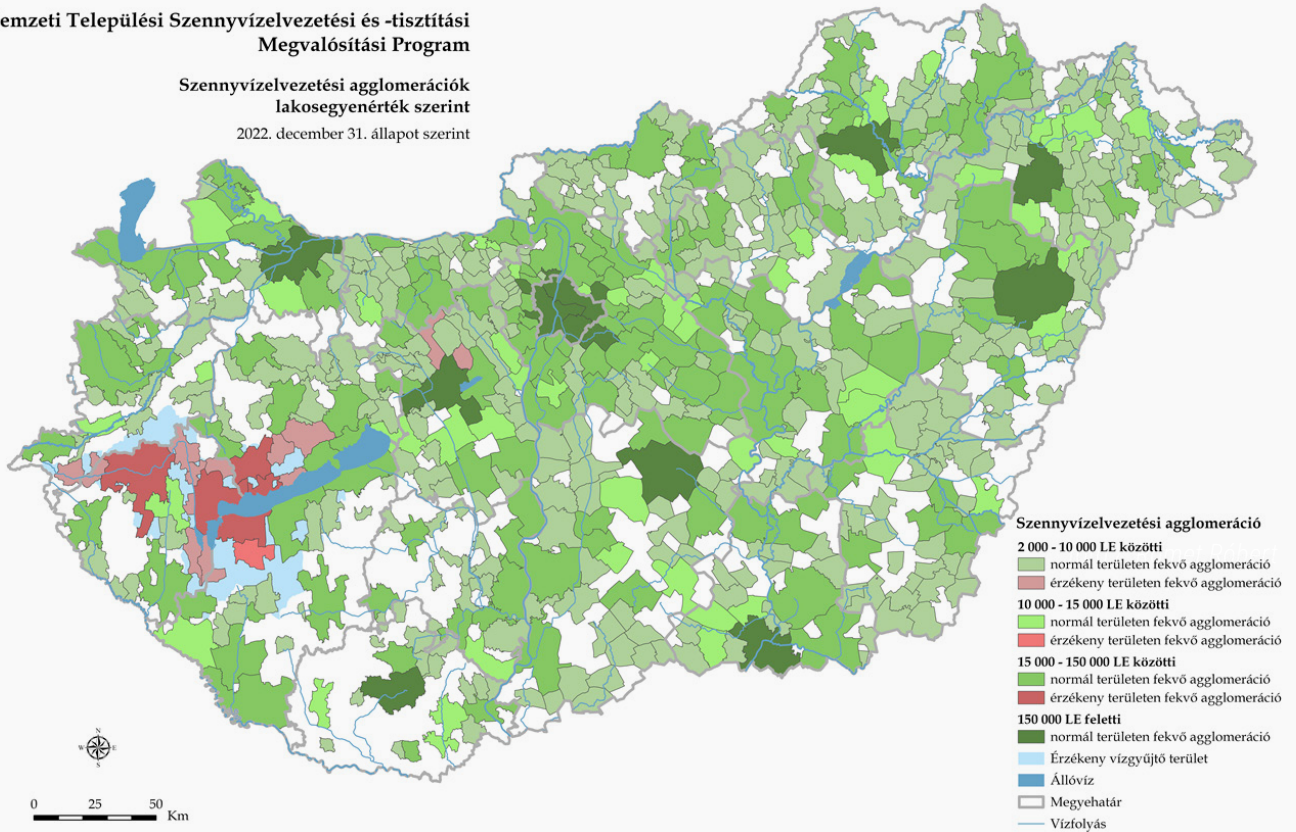
2.1. MAGYARORSZÁG

Magyarországon az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), azon belül a Víziközmű Osztály foglalkozik a csatornázási adatok országos szintű gyűjtésével és feldolgozásával, hogy a lehető legpontosabb adataink álljanak rendelkezésre a Nemzeti Szennyvízprogram (NSZP) végrehajtásával kapcsolatban, illetve az EU települési szennyvízkezelésről szóló 91/271/EGK irányelve (Irányelv, UWWTD) által előírt jelentési kötelezettség érdekében.

Az 1. ábra a NSZP 2022. december 31. referencia állapotát ábrázolja a szennyvízelvezetési agglomerációk nagysága (lakosegyenérték, LE), illetve a befogadó területek érzékenysége szerint színezve (a térképen a fehér részek a 2000 LE alatti településeket jelölik). Az agglomerációk egy vagy több településrészt is magukba foglalhatnak, és a települések közigazgatási külterületeivel együtt szerepelnek.

Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási
Megvalósítási Program

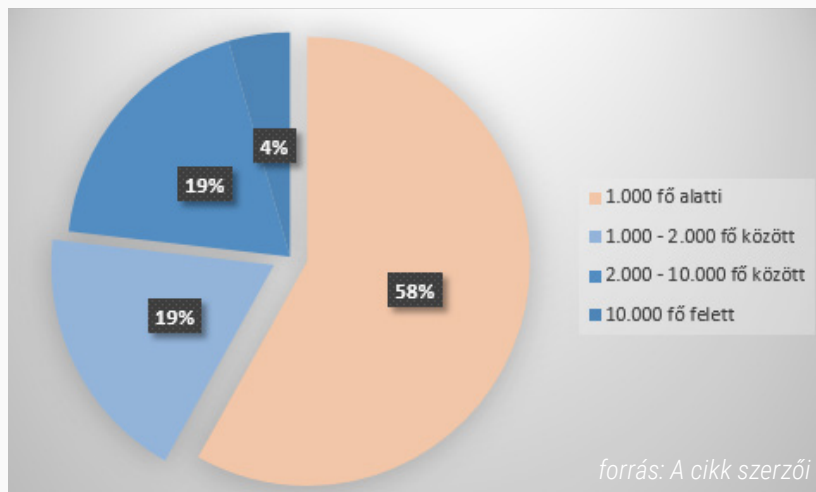
Szennyvízelvezetési agglomerációk
lakosegyenérték szerint
2022. december 31. állapot szerint

1. ÁBRA: SZENNYVÍZELVEZETÉSI AGGLOMERÁCIÓK NAGYSÁG
ÉS A TERÜLET ÉRZÉKENYSÉGE SZERINT (2022)

forrás: A cikk szerzői

A 2022. évi állapot alapján a 3155 magyarországi településből 2262-t már besoroltak valamelyik 2000 LE terhelés feletti agglomerációba. Az újonnan hatályba lépő (EU) 2024/3019 szennyvízirányelv az agglomerációk kötelezően figyelembeveendő alsó mérethatárát 1000 LE-ben állapította meg a korábbi 2000 LE-vel szemben, vagyis jelentős új településkör csatornázása kerül fel hazánk feladatainak listájára.

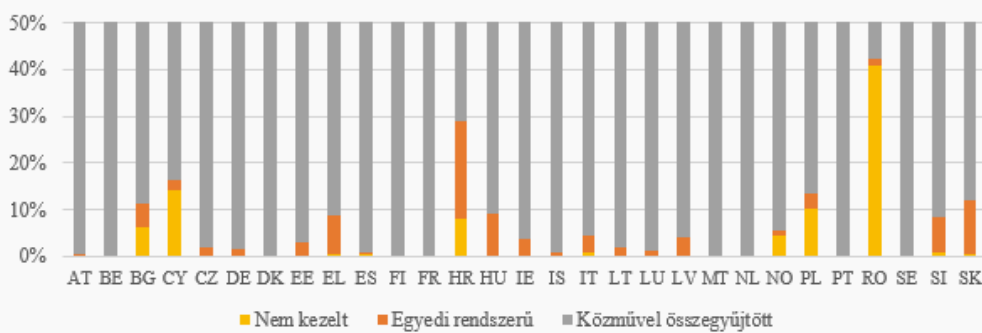

2. ÁBRA: TELEPÜLÉSEK LAKOSSÁM SZERINTI ELOSZLÁSA (2022)

A még kisebb, 1000 fő alatti települések (1835 db) jelentős része már szintén rendelkezik kisebb-nagyobb mértékű csatornahálózattal, illetve szennyvízelvezetési agglomerációs jóváhagyással. **Nagyságrendileg tehát 600 olyan település marad, ahol megoldást kell találni a szennyvízkezelésre. Ebben a körben lehet opció az egyedi tisztítás.**

2.2. EURÓPAI UNIÓ

Az egyedi rendszerek elterjedtsége az uniós tagállamok között változatos képet mutat. A kétévente kötelező adatszolgáltatásnak agglomerációs lebontásban tartalmaznia kell azt a szennyvízarányt, amit csatornával gyűjtenek össze, azt, amit egyedi rendszerekben tisztítanak meg, és azt, ami az agglomeráció területén keletkezik, de nem kezelik megfelelően egyik formában sem.

3. ÁBRA: AGGLOMERÁCIÓK SZENNYVÍZKEZELÉSE ORSZÁGONKÉNTI ÖSSZESÍTÉSBN, 2020
(AZ 50% FÖLÖTTI, NEM ÁBRÁZOLT RÉSZ KÖZMŰVEL GYŰJTVE)

A korábbi Irányelv az egyedi szennyvízkezelést lehetővé teszi, de szűkszavúan szabályozza: „Ahol a gyűjtőrendszerek létrehozása nem indokolt, akár azért, mert nem járna környezeti előnyökkel, akár mert aránytalanul nagy költségekkel járna, azonos szintű környezetvédelmet nyújtó egyedi rendszereket vagy más megfelelő intézkedéseket kell alkalmazni.” Az új irányelv sok helyen pontosít, szigorúbb nyilvántartási, kockázati és monitoring rendszert vezet be, és az Európai Bizottságot jogosítja fel, hogy további tervezési követelményeket hozzon.

3. DECENTRALIZÁLT SZENNYVÍZTISZTÍTÁS

Bár a régi Irányelv szerint a 2000 LE alatti települések szennyvízkezelésének megoldása nem volt tagállami kötelezettség, a tagállamok saját hatáskörben előreléphettek az ügyben. Egy 2019-es belügyminisztériumi feladat szabás célja az ellátatlan településeket számba venni, és településsorosan meghatározni olyan műszaki megoldásokat, melyeket ott alkalmazni lehet, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, lehetőségeket és esetlegesen fennálló korlátozó tényezőket. A feladat teljesítésének első meghatározó pontja a programszerűen telepített egyedi kisberendezések üzemeltetési tapasztalatainak begyűjtése, és az eredmények kiértékelése volt.

3.1. TAPASZTALATOK

Az önkormányzatok és a lakosság is elsősorban még **a hagyományos csatornázást és szennyvíztisztító telepi tisztítást részesíti előnyben, ugyanakkor sok esetben indokoltabb lenne (településszerkezet, gazdaságosság okán) az egyedi szennyvíztisztítás szélesebb körű alkalmazása.**

Az elsőként telepített kisberendezések üzemeltetésének sikertelensége elsősorban a tapasztalat hiányából, a korlátozottan rendelkezésre álló forrásból, az üzemeltetési nehézségekből, illetve a lakosság felkészületlenségéből eredt. A berendezések üzemeltetési problémái a rossz kivitelezésből és a telepítés feltételeinek helytelen felméréséből is adódtak.

Az a tapasztalat, hogy **az önkormányzatok a rendelkezésre álló pályázati konstrukcióhoz igazodva próbálják településük szennyvízkezelését megoldani, ami nem feltétlenül eredményezi környezetvédelmi szempontokból sem az optimális műszaki megoldás kiválasztását.**

Az egyedi kisberendezések alkalmazása indokolt lehet, azonban ehhez szükséges a műszakilag megfelelő és egyedileg méretezett kisberendezés és a hozzá tartozó technológiai tisztítás kiválasztása.

3.2. CSATORNÁZATLAN TELEPÜLÉSEN ALKALMAZHATÓ MŰSZAKI MEGOLDÁSOK

A 2000 fő alatti csatornázatlan települések számára javasolt megoldások értékeléséhez korábban egy geoadatbázist hoztunk létre, melyben gazdasági és környezetvédelmi szempontból vizsgáltuk a helyi sajátosságokat és határoztuk meg a műszaki javaslatokat.

1.) Csatornázás gazdaságossági vizsgálata:

A Magyarország települési szennyvíz-elvezetési és -tisztítási helyzetét nyilvántartó Településsoros Jegyzékről és Tájékoztató Jegyzékről, valamint a szennyvíz-elvezetési agglomerációk lehatárolásáról szóló 379/2015. (XII. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: 379-es Kormányrendelet) alapján 52 lakás/km, 120 fő/km, illetve 30 fő/ha feltétel teljesülése esetén gazdaságosan csatornázható a település.

Megvizsgáltuk, hogy az általunk gazdaságosan csatornázhatónak ítélt településekhez tartozik-e potenciális szennyvíztisztító telep, vagyis olyan, ami üzemel, megfelelően működik-e és a szabad kapacitása 2000 LE, ill. 20 m³/d feletti.

A 379-es Kormányrendelet alapján tartósan magas talajvízállású területeken nem kell megfelelni a rendelet szerinti csatorna gazdaságossági szempontoknak. A magas talajvízállású területekre vonatkozóan több forrásból származó fedvényt használtunk.

Az erősen belvízveszélyes területtel érintett településeket szakmai megfontolásból a magas talajvízállású területekhez hasonlóan vettük figyelembe.

2.) A csatornázáson kívüli megoldások:

Vízbázisvédelmi szempontból az egyedi rendszerek alkalmazása jogszabályban is tiltott bizonyos területeken, amiket a vizsgálat során azonosítani kellett. *A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról* szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet értelmében: „Egyedi szennyvíztisztító berendezést a felszín alatti vizek védelme szempontjából fokozottan érzékeny területek közül csak azokon a helyeken lehet létesíteni, ahol

a) a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló kormányrendelet a tisztított szennyvíz szikkasztását nem tiltja, és

b) karsztos területek esetén továbbá akkor, ha a karsztvíztest jó kémiai állapotban van és

ba) a felszínen vagy 10 méteren belül nem találhatóak mészkő vagy dolomit képződmények.”

A fentiek alapján a sérülékeny vízbázis védőterületeket, a sérülékeny vízbázis vízmű kutakat, a gyenge minőségű állapotú karsztvíztesteket, valamint a nyílt karszt rétegeket használtuk fel.

3.) Érzékenységi vizsgálat:

A környezeti érzékenységi vizsgálat célja azon területek lehatárolása, ahol a csatornázáson kívüli szennyvízkezelési megoldások a felszín alatti vizet, ill. a földtani közeget veszélyeztethetik.

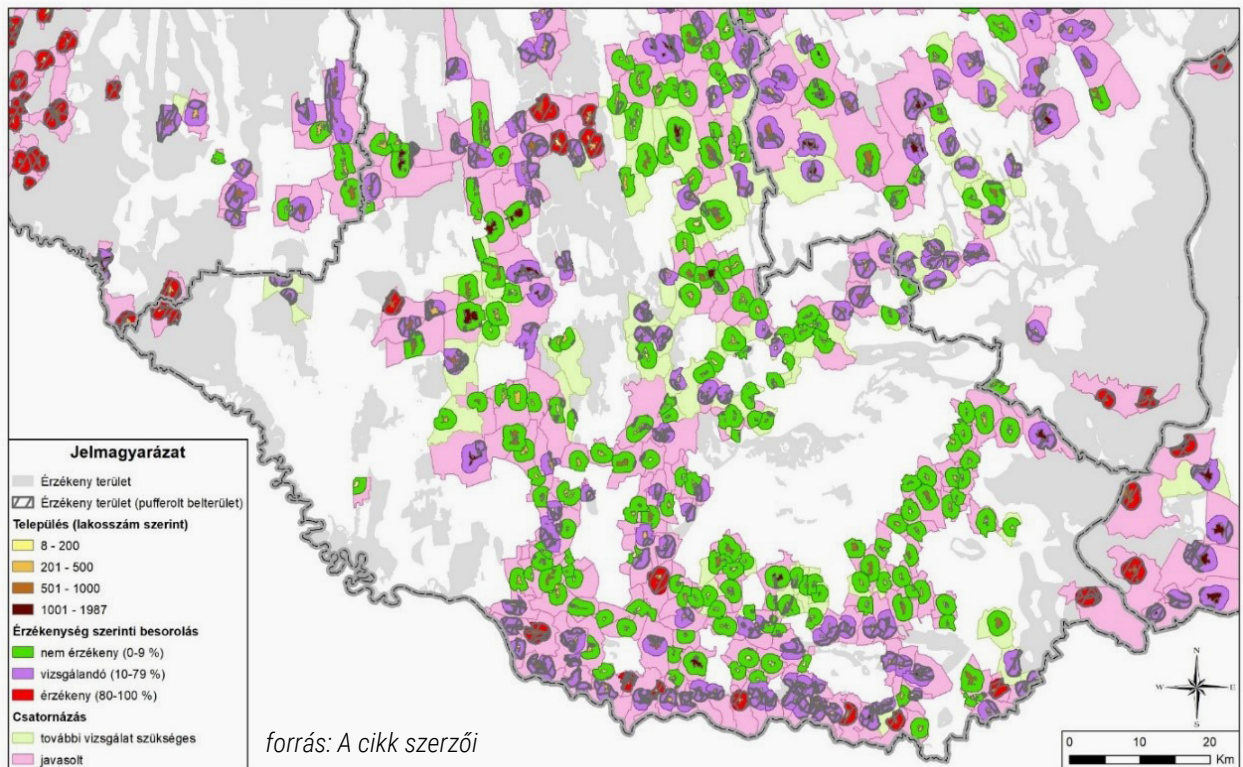
A földtani közeg érzékenységének vizsgálatakor többek között a következő szempontokat vettük figyelembe:

- felső 10 méter képződményeiben jelentős vastagságban kavics, illetve agyagszikkasztásra alkalmatlan vízgazdálkodású talajok
- szikes területek, tőzeges területek
- fedett karszt (100 méteren belül mészkő, dolomit)

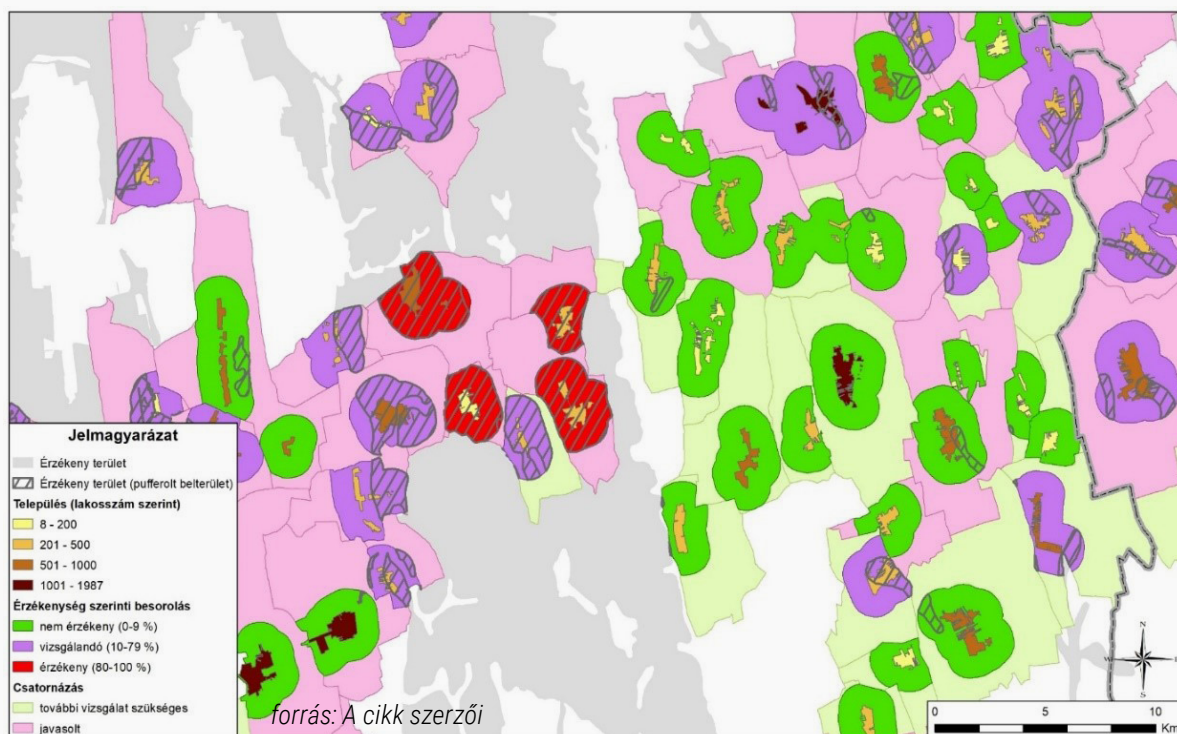
- barlang védőövezetek
- árvízi elöntési területek
- Natura2000 vizes területek, Ramsari területek, ExLege lápok és szikes tavak
- a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet – tápanyag érzékeny területek
- a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet 2. melléklet

Az összevont érzékenységi terület aránya alapján a településeket három csoportba lehetett besorolni:

- érzékeny települések: az összevont érzékenységi terület meghaladja a 80%-ot.
- nem érzékeny települések: az összevont érzékenységi terület aránya 10% alatti vagy egyáltalán nincs.
- vizsgálandó települések: az összevont érzékenységi terület aránya 10 és 80% között.

4. ÁBRA: DÉL-DUNÁNTÚLI TERÜLET GEOADATBÁZISBA KÉSZÍTETT VIZSGÁLATI EREDMÉNYE

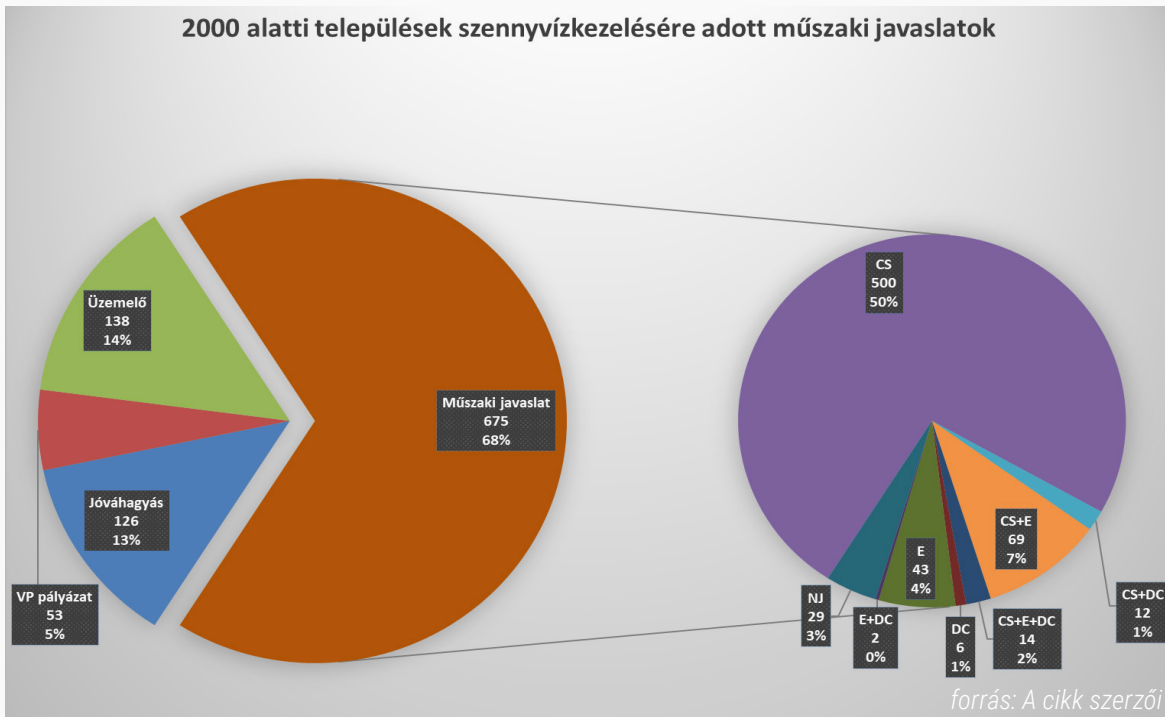

5. ÁBRA: ÉRZÉKENYSÉGI VIZSGÁLAT EREDMÉNYE (RÉSZLET)

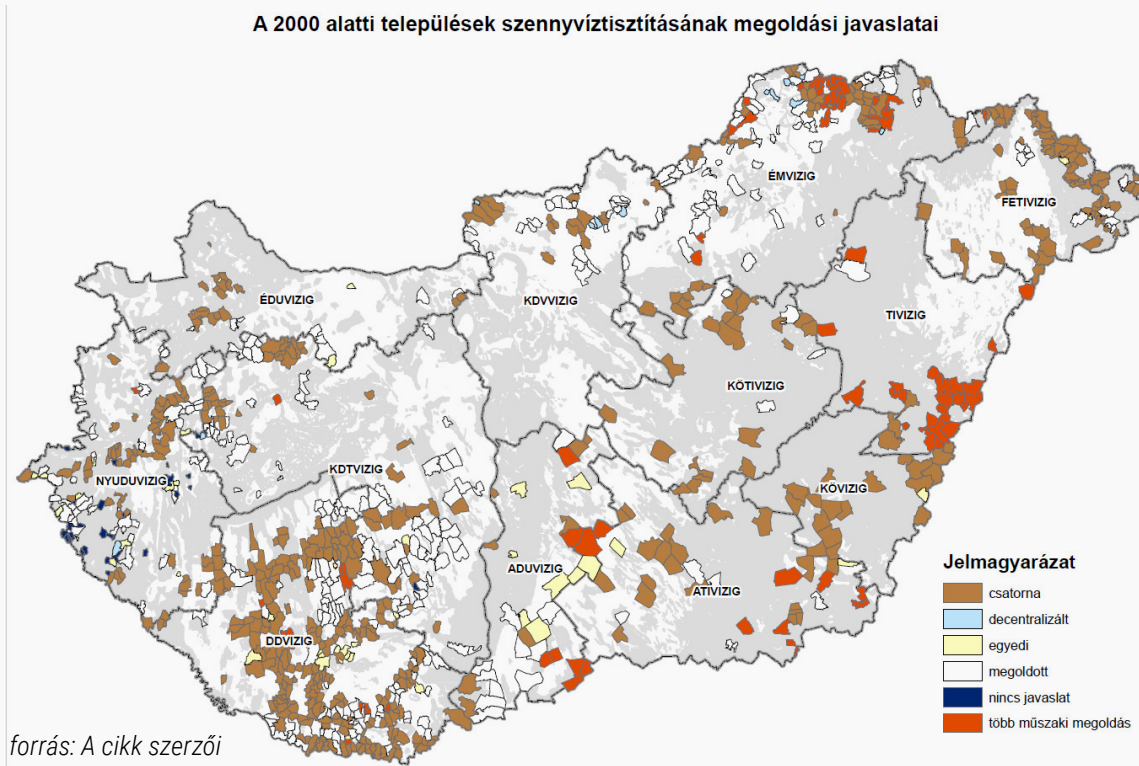
A fent bemutatott szempontrendszerek végeredményeképpen létrejött döntéstámogató geoadatbázis egy részletét mutatja be a 4. és 5. ábra. A települések közigazgatási területét három részre osztottuk fel, melyeket különböző színekkel jelenítettünk meg. Ezek a színek a szempontrendszer öszszevont eredményét jelölik. A települések belterületét lakosság nagysága alapján 4 kategóriára osztottuk és különböző színnel jelenítettük meg. A belterület körüli 1000 m-es pufferzónát az érzékenységi vizsgálat eredményével színeztük ki. A település külterületét pedig két színnel jeleztük. Rózsaszínnel azokat a településeket, melyeket vagy a gazdaságossági számítás alapján, vagy az egyedi rendszerek jogszabály tiltása miatt javasolt csatornázni. A zölddel jelölt települések esetében nincs olyan kritikus elem, mely veszélyeztetné a felszín alatti vizeket vagy földtani közeget.

3.3 Eredmények értékelése

A fentiekben felsorolt vizsgálati szempontok és az összeállított geoadatbázis értékelése során a települések vonatkozásában meghatároztuk a javasolt műszaki megoldásokat, melyeket a 6. és 7. ábra mutat be.

6. ÁBRA: 2000 LE ALATTI TELEPÜLÉSEK SZENNYVÍZKEZELÉSÉRE ADOTT MŰSZAKI JAVASLATOK. (CS: CSATORNA, E: EGYEDI, NJ: NINCS JAVASLAT, DC: DECENTRALIZÁLT)

7. ÁBRA: SZENNYVÍZKEZELÉSI MEGOLDÁSI JAVASLATOK

4. ÖSSZEFOGLALÁS

Az évek során számos tanulmány, dokumentáció készült a 2000 LE terhelés alatti települések szennyvízkezelésére, mely műszaki, gazdasági megfontolások alapján tett javaslatot az alkalmazható megoldásokra. Alapvető probléma volt például az ágazat széttagoltsága, a 2024-es vízügyi átalakítással remélhetőleg javul a helyzet. Mint minden területen, itt is rendkívül komoly problémát okoz a pénzhiány. Az önkormányzatok fejlesztéseit saját forrás hiányában a rendelkezésre álló pályázati lehetőségek szabják meg. Ennek eredményeként gyakran valósulnak meg olyan műszaki megoldások, melyek a település szerkezetét, környezeti szempontjait figyelembe véve nem mondhatók optimálisnak. Sokszor találkoztunk azzal, hogy egy településen egyedi berendezésekkel oldják meg a szennyvízkezelés problémáját, ugyanis az adott időben, csak a VP-s pályázatok nyújtottak megoldást. Magyarországnak a korábbi 2000 LE-nél nagyobb agglomerációk mellett, hamarosan teljesítenie kell az 1000 LE-nél nagyobb agglomerációkra vonatkozó új kötelezettségeit is, amihez a korábban felhasznált EU-s források után remélhetőleg végre új lehetőségek nyílnak meg. Ezekből egy új Nemzeti Szennyvízprogrammal juthat támogatási lehetőség a kistelepülések számára.

- *Láng István, Molnár Márta, Hegyi Róbert, Devecseri Mátyás*

SZEMELVÉNYEK A VÍZÜGYI TUDOMÁNYOS TANÁCS 2024. ÉVI MUNKÁJÁBÓL

Az OVF Vízügyi Tudományos Tanácsának (VzTT) életében 2024 két szempontból is rendkívülinek számított. Először is ebben az évben volt 10 éve, hogy a VzTT megalakult, másrészt 2024. augusztus 1-től a területi vízgazdálkodás is az Energiaügyi Minisztériumba tatozik és ott a Vízgazdálkodásért Felelős Államtitkárság keretében egyesült a víziközmű szakterülettel. A Tanácsot ez annyiban érintette, hogy működését ettől kezdve egy Főigazgatói Utasítás és nem egy miniszteri rendelet alapozza meg.

A VzTT 2024-ben tartalmilag és formailag is folytatta a korábbi évek gyakorlatát. Ha mérleget készítünk, elmondhatjuk, hogy összesen 29 kiemelt esemény történt a Tanács életében, melyek közül legtöbb a klímaváltozás hatásainak méréséül szolgáló vízgazdálkodási lehetőségek vizsgálatával függött össze.

2024-ben három konferenciát tartott a Tanács. Az elsőt június 4-én „Klímaadaptációs projekt a Felső-Tiszán” címmel. A projektirányítástól a VzTT augusztusban kapta meg a felkérést, aminek folyamányaként a „Szatmári térség vízpótlásának előkészítése”, a „Kelet-Nyírség vízpótlásának előkészítése”, a „Dél-Nyírség vízpótlásának előkészítése” valamint a „További víztározó kapacitások kialakításának előzetes vizsgálata a Beregben” című koncepciókat kellett észrevételezni. A munkában a VzTT hét tagja vett részt. Az elkészült anyagban összegezték az egybehangzó véleményeket és javaslatokat tettek a további feladatokra. Ez utóbbit 12 pontban fogalmazták meg. Az anyag a projekt vezetésének szült, nem nyilvános.

A második konferenciát szeptember 12-én tartották "A klímaváltozás hatása a vízhiány elleni küzdelemre" címmel. A konferencián 46-an vettek részt. Az eseményről levélben kapott tájékoztatást V. Németh Zsolt és Steiner Attila államtitkár úr. A levélben három megállapítást és négy javaslatot fogalmaztak meg. Ebből egy megállapítást idézünk: „A vízügy helyre adaptálva egyre világosabban mutatja be és kínálja azokat a lényegében azonnal bevezethető eszközöket (üzemelési rend módosítása, vízkivezetési és visszatartási lehetőségek), amelyek a vízhiány elleni küzdelemben alkalmazhatók. A tényleges alkalmazás akadályai a területi partnerség hiánya és a vonatkozó rendeletek célirányos módosításának eddigi elmaradása.”

A harmadik konferencia december 11-én zajlott a „10 éves az OVF Vízügyi Tudományos tanácsa” címmel. Az alkalomra készült kiadványban az elmúlt 10 év eseményeit rögzítették. Az összegzésből kiderült, hogy az elmúlt 120 hónap alatt 111 érdemi esemény történt a Tanács életében. Mellékletként 15 dokumentumot csatoltak a VzTT elmúlt tíz évi munkájából. Az ülésen a Tanács tagjai közé választották

- Dr. Baranya Sándor tanszékvezetőt (BME),
- Dr. Patziger Miklós tanszékvezetőt (BME),
- Dr. Honti Márkot, az MTA doktorát,
- Dr. Clement Adrienne egyetemi adjunktust (BME),
- Lovas Attila vízügyi igazgatót, a GWP Mo. ügyvezetőjét,
- Radács Attilát, a Bakonykarszt Zrt. műszaki vezérigazgató helyettesét.

Az emlékülést Dr. Baranya Sándor BME tanszékvezető "A folyógazdálkodás időszerű kihívásai" című előadása, a VzTT új tagjának székfoglalója zárta. Fentiekén kívül említésre érdemes, hogy készül a 8. kötete a „Jövőépítés a vízgazdálkodásban” című könyvsorozatnak. Ezúttal Józsa János Széchenyi-díjas akadémikus, a VzTT tagja lesz a szerző.

A Vízügyi Közlemények kiadása a Tanács ismétlődő feladata, amit az OVF felkérésére 2019 óta végez. 2024-ben a VzTT három számmal örvendeztette meg az olvasókat, a 70 éves vízügyről szóló különszám várhatóan 2025-ben jelenik meg.

Folytatódott az együttműködés Tarlós István miniszterelnöki főtanácsadóval. Kérésére „Az EU és a magyar vízgazdálkodás: ami jó és ami kevésbé” című anyag kidolgozásában működtek közre a Tanács szakemberei. Az anyagot Főtanácsadó úr szokása szerint az érintett miniszterek útján Orbán Viktor miniszterelnöknek küldi el.

Az augusztus 1-én bekövetkezett, régen várt szervezeti változást és az utána következő koncepcióalkotó és feladatkijelölő munkát anyagok véleményezésével és javaslatok kidolgozásával segítették a tagok.

A VzTT emellett Vízérték néven munkacsoportot hozott létre a vizet/vízügyet érintő díjak és járulékok áttekintésére, és állásfoglalás elkészítésére.

- Dr. Váradi József

A MAGYAR EU ELNÖKSÉG TAPASZTALATAI EGY TANÁCSI MUNKACSOPORT SZEMSZÖGÉBŐL

Az EU Tanácsának elnökségi körforgásában hazánkra 2024 második félévében került ismét sor. Tapasztalataimat az elsivatagosodás és aszály elleni küzdelemmel foglalkozó ENSZ egyezmény (UNCCD) uniós ügyeire szakosodott tanácsi munkacsoport elnökeként szeretném megosztani.

A félévre elnökségi oktatással, illetve az EU tagállamokkal, az Európai Bizottsággal, a Tanács Főtitkárságával és az egyezmény titkárságával folytatott online egyeztetésekkel készültünk. Amellett, hogy négy brüsszeli munkacsoportülést készítettünk elő és vezettünk le, sikeresen képviseltük az EU-t az UNCCD egyezmény Konferenciáján (COP16), levelezéssel, telefonos és online egyeztetésekkel teltek a mindennapok. Ez állandó rendelkezése állást, sokszor túlórázást, éjszakai munkát jelentett. A 2 hetes rijádi konferencián nem egyszer éjszakába nyúlóan kellett helytállni, hogy aztán kezdődjön minden előlről. A feladatok mennyiségét úgy tudnám szemléltetni, hogy a meglévő munkaköröm mellé kaptam egy másikat. A féléves feladatokat gyakorlatilag hárman láttuk el, két kol-

légával az Agrárminisztériumból, a COP-ra egészültünk csak ki 11 főre. A konferencián összesen 12 ülést vezettünk le az EU-nak, kettőt az Észak-Mediterrán munkacsoportnak, részt vettünk a plenáris üléseken, a határozatok szövegezését végző munkacsoportok ülésein, illetve más régiók képviselőivel folytatott egyeztetéseken. Ezért is vagyok hálás a türelemért és segítségért elsősorban a családomnak, illetve az Öntözési Osztálynak!

Hogy megérte-e? Azt gondolom, igen. Amellett, hogy a külföldi kollégáktól számos elismerő szót kaptunk és értékes nemzetközi tapasztalatokkal gazdagodtunk, két fő eredményre különösen büszke lehetek. Hosszas egyeztetéseket követően, elnökségünk alatt fogadták el a „Tanácsi Következtetések” című dokumentumot, melyre korábban még nem volt példa. Emellett azokat az uniós álláspontokat is kialakítottuk, melyeket a COP16-on kellett képviselni.

- *Molnár Péter*

A MAGYAR DELEGÁCIÓ TAGJAI (FORRÁS: MOLNÁR PÉTER)

AZT TUDTAD, HOGY MENNYI ADATOT TARTUNK NYILVÁN RÓLAD?

Kérdezem Tőled mint munkavállalótól. Tudod mennyit? Tisztában vagy vele? Ez az adatvédelmi tudatosság első lépése, hogy erre a kérdésre tudj válaszolni. Mint adatvédelmi tisztviselő azt a célt tűztem ki már évekkkel ezelőtt, hogy folyamatos képzéssel erősítsem a mindennapi adatvédelmi tudatosságodat. Szóval térjünk a lényegre! Számszerűsíteni nem fogom, és nem is hiszem, hogy feltétlenül szükséges. Minden Főigazgatói Utasításban, amelyik felhatalmazást ad az adatkezelésre, találtok egy adatkezelési tájékoztatót és benne a jogalapot, valamint a kezelt adatok kategóriáit. Remélem, mindenki figyelmesen olvassa ezen utasításokat is! A legtöbb érzékeny adatot a Humánpolitikai Osztály tartja nyilván, alapvetően a belépés (jogviszony kezdete)/beléptetés miatt. A következő nagy adatnyilvántartást a pénzügyekkel foglalkozó szervezeti egység vezeti a fizetések teljesítése érdekében. Az összes többi adat kezelése attól függ, hogy a munkád során milyen feladatokat látsz el. Ha céges autót vezetsz, a jogosítványod is belekerül a rendszerbe. Ha valamilyen szociális kérvényt nyújtasz be, a kérelem kitöltése során az adatokat az illetékes felelősök kezelik. Ha részt veszel egy rendezvényen, fénykép is készülhet rólad. És ha már itt tartunk, az OVF biztonságikamera-rendszert is üzemeltet, erről minden telephelyen tájékozódhatsz. Remélem egy kicsit sikerült bemutatni hányféle adatot kezel rólad a munkáltatód, de ez csak a jéghegy csúcsa. A mindennapi életed során számtalan információt adsz meg magadról, hiszen egy böngészési előzmény, egy hírlevélre való feliratkozás is már adatokat generál. Légy nagyon körültekintő, hogy a telefonodon milyen alkalmazásokat használsz. Kísérd figyelemmel a bankoláshoz, NAV-os ügyintézéshez (Ügyfélkapu+ vagy DÁP) használt programok biztonsági követelményeit, de egy egyszerű képszerkesztő program letöltése előtt is légy óvatos.

Munkáltatói oldalról minden adatkezelés előtt ellenőrizzük, hogy milyen jogalapon tartjuk nyilván az adatot Rólad. Felesleges adatot nem kezelünk, csak a feladatok elvégzéséhez szükségeseket tároljuk és erről minden esetben tájékozódhatsz a kiadott adatkezelési mellékletekben. Légy elővigyázatos és tudatos, nem csak a munkádban, hanem a magánéletedben is!

• Baksa Márta

EGY TŰZOLTÓ VÍZÜGYES

BELVÍZ, ÁRVÍZ, CIANID, NEHÉZFÉM, JÉGDUGÓ, SZAKÁLLAMTITKÁRSÁG, TIVIZIG, OVF, VITUKI, KOSÁRLABDA ÉS TENISZ... HA SZÓFELHŐT JÁTSZANÁNK KÓTHAY LÁSZLÓRÓL, EZEK MIND ELŐKERÜLNÉNEK. A VÁLTOZATOS ÉLETÚTHOZ NÉLKÜLÖZHETETLEN VOLT EGYFAJTA HAJTHATATLANSÁG, ELŐRETEKINTÉS IS, AMI A FELSOROLTAK MINDEGYIKÉBEN BENNE VOLT. AZ EGYKORI VÍZÜGYI IGAZGATÓT ÉS SZAKÁLLAMTITKÁRT DEBRECENBEN LÁTOGATTUK MEG.

ÁLLÍTÓLAG NEM SOK KELLETT VOLNA AHHOZ, HOGY MOST KÓTHAY DOKTOR ÚRRAL ÜLJEK ITT SZEMBEN. TE TÉNYLEG KACSINGATTÁL AZ ORVOSI PÁLYA FELÉ?

Sőt, mivel angol-orosz tagozatra jártam a gimnáziumban, először nyelvtanárnak készültem! Az osztálytársaim többsége viszont orvos akart lenni, így aztán én is. Ezt a tervet felváltotta az erdészet iránti érdeklődés, ami hagyomány volt apai ágon. Édesapám azonban tanárként a Kelet-Magyarországi Vízügyi Építő Vállalat személyzeti és oktatási osztályát vezette, rajta keresztül beleláthattam, miken dolgoznak a cégnél, és ez eldöntötte: a Budapesti Műszaki Egyetemre megyek vízépítő mérnöknek.

Nem úgy alakult. Harmadéves koromban kaptam egy ösztöndíjajánlatot a debreceni vízügyi igazgatóságtól, hogy majd hozzájuk szerződjek. Ám a diplomázás előtt az akkori OVF megkeresett, hogy inkább Barcsra,

Fotók: Romet Róbert

a Vízügyi Szakközépiskolába küldenének tanítani, az induló angol nyelvű szakképzésre. Nagy dilemma volt, már a szolgálati lakást néztük, de aztán győzött a családi kötelék és Debrecen.

SAKMAI SZEMPONTBÓL MENNYIRE IZGALMAS ÉS KIHÍVÁSOKKAL TELI A TISZÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG TERÜLETE?

Az igazgatóságnak viszonylag kicsi az árvízvédelmi szakasza és –elődeinknek hála – jól kiépített, árvizesnek lenni itt kevésbé érdekes, mint mondjuk a Közép-Tiszán. (Remélem, ezért nem haragszanak meg rám a volt kollégáim!) Viszont az öntözést és vízrendezést tekintve kiemelkedő az országban. Én erre az osztályra kerültem '87-ben vízhasznosítási ügyintézőként. A Berettyó, a Keleti- és a Nyugati-főcsatorna rendszerének kezelése volt a feladat. Akkoriban a mederkezelés, a hatósági, illetve a vállalozási feladatkör is hozzánk tartozott, így aki akarta, megtanulhatta az üzemeltetést, a beruházást, a költségvetési gazdálkodást, a hatósági munkát, az ár- és belvízi védekezést és a vízminőségi kárelhárítást egyaránt.

EZEKBŐL MI ÉRDEKELT TÉGED LEGINKÁBB?

A gondolkodás és az előregondolkodás... Mindig kerestem a fejlődés lehetőségét, azt, hogy mivel lehet többet, jobbat, gyorsabban... Nekem mindig szűkek voltak a keretek. Talán emiatt is szereztem egy mérnök-közgazdász diplomát is.

MÉG NEM IS VOLTÁL 30 ÉVES, AMIKOR '92-BEN OSZTÁLYVEZETŐNEK NEVEZTEK KI...

Akkor én voltam a legfiatalabb szakágazati osztályvezető. A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériumhoz tartoztunk, nagyon masszív szakmai irányítás alá, ahol az értelmes ötletekre mindig vevők voltak, egy fiatal pedig él a lehetőségekkel. Felépítettem egy erős, dinamikus osztályt, magamat pedig felküzdöttem az ország vezető vízrendezési és vízhasznosítási szakértői közé.

A HATÁRFESZEGETŐ MENTALITÁSOD VITT ELŐRE?

**MINDIG TÖBBET KELL AKARNI,
MINT AMI VAN.**

Mindig, az élet minden területén! Beleálltam a konfliktusokba is, például az akkori igazgatókkal. Sok olyan furcsaság zajlott hozzá köthetően, amit nem tudtam elfogadni, nem akartam a nevem adni hozzá, így megromlott a viszonyunk. Debrecen polgármesterének invitálására megpályáztam és el is nyertem a Városfejlesztési Főosztály vezetői pozícióját. Az akkori vízügyi helyettes államtitkár, Hajós Béla azonban közölte, hogy nem enged el az ágazatból, mert én leszek a TIVIZIG következő igazgatója. Maradtam tehát, de csak egy évvel később zajlott le az igazgatói pályázat. A szakaszmérnökökkel és osztályvezető kollégáimmal komoly szakmai anyagot állítottunk össze, amit közösen akartunk megvalósítani. Tudtam, hogy ha nyerek, számon is tudom majd kérni rajtuk. Én kerültem ki győztesen, és végül '99 decemberében az ágazat legfiatalabb igazgatója lettem.

SZERINTE MITŐL „MŰKÖDIK” EGY IGAZGATÓ A VÍZÜGYBEN?

Mindig többet kell akarni, mint ami van. Látod, megint ehhez a gondolathoz jutunk vissza! [nevet] A debreceni igazgatóság presztízsét veszítette az engem megelőző időszakban, és én újra dobogós helyre akartam hozni, ahol azelőtt volt. A pályázatomban nagyon sok konkrét feladatot leírtam, ugyanis volt helyismeretem. Tudtam, mi a baja a gátörnek, az osztályvezetőnek, a szakaszmérnöknek. Miután megkaptam a kinevezésemet, azonnal a vezetők kezébe adtam az anyagomat, hogy ezt fogjuk végrehajtani. Másfél évet adtunk rá magunknak, de már áprilisban jelezte az egyik kollégám, hogy lassítsunk, mert a feladatok 80%-át „kihajtottam” belőlük. Persze, mert egy olyan intenzív időszaka volt ez a szakmának, hogy meg lehetett valósítani!

MITŐL? TE MAGAD IS ÚGY JELLEMEZTED, HOGY AZ ÉLETED LEGKREATÍVABB SZAKASZA VOLT...

Mondok egy példát. '99 december 15-én neveztek ki, 2000. január 30-án Romániában átszakadt egy nagybányai zagyártározó gátja és cianid jutott (a Láposon keresztül) a Szamosba és a Tiszába. Épp a családommal síeltem, a szakaszmérnök értesített róla. Állította, hogy biztonságosan le tudják zárni a tiszavasvári torkolati zsilipet, nem kell az általam kért fóliázás és homokzsák, nem fog átjutni a szennyező anyag a Keleti-főcsatornába. Mégis átjutott. Nyilván engem vont felelősségre a város, amit vállaltam, de kértem két hetet, hogy visszavezessük innen a szennyeződést. Még öntözési osztályvezetőként jöttem rá, hogy a Keleti- és a Nyugati főcsatorna között szükség

van egy összekötő létesítményre, hogy ha például karbantartás zajlik valamelyiken, akkor se álljon le a szolgáltatás. Ez meg is valósult: '99 decemberében adtuk át az összekötő csatornát. Alig egy hónap múlva pedig bejutott a cianid a Keleti-főcsatornába a zsilip alatt. Mi azonban a kiszivattyúzott szennyezett vizet az összekötőn keresztül vissza tudtuk juttatni a Nyugati-főcsatornába, onnan a Halastói-tápcsatornán át a Tiszába, ahol már hígult és nem volt veszélyes. Nagy tanulság volt, hogy vezetőként igenis ragaszkodnom kell bizonyos döntésekhez, még akkor is, ha a munkatársaim nem értenek egyet, mert enyém a felelősség.

DE NEM SOKÁIG DÖLHETTEK HÁTRA: JÖTT A NEHÉZFÉM-SZENNYEZÉS ROMÁNIÁBÓL...

Jött bizony, márciusban. Akkor már semmit sem bíztam a véletlenre. Jeleztem az OVF-nek, hogy nincs idő mérlegelésre, egyedi megoldás kell: a Keleti-főcsatorna torkolatát el kell zárni szádlemezekkel, amiken nem tud átjönni a nehézfém. Még mielőtt megjött volna az engedély, saját felelősségre egy-egy osztagot kirendeltem a főcsatorna két partjára, és a jóváhagyással egy időben már elkezdhattünk dolgozni. Sikeres volt a zárás.

UGYANABBAN AZ ÉVBEN MÉG PÁRSZOR KIJUTOTT NEKTEK A JÓBÓL.

Minden idők második legnagyobb belvizét kaptuk meg 2000-ben, de felhasználva az előző évi rendkívüli belvíz tapasztalatait, már eleve elzártuk a Hortobágy-Berettyó medrét Ágotánál, és létrehoztunk egy szűk-ségtározót. Tavasszal pedig jött egy rendkívüli árvíz, és kritikus helyzet alakult ki Tiszadobon, ahol csak az Andrássy nyári gát védi a települést. Nagy rohanásban ugyan, de sikerült megerősíteni, és ezzel megvédeni a községet. Mehettünk segíteni a Közép-Tiszára. És ez még csak az első féléve az igazgatói működésemenek!

DE ABBAN AZ ÉVBEN MÉG TŰZET IS OLTOTT A VÍZÜGY A HORTOBÁGYON

DE TE ÉLVEZTED IS EZEKET A KIHÍVÁSOKAT, NEM?

Dehogynem! 2003-ban aztán jeges ár érkezett. A Felső-Tiszán elkezdték törni a jeget úgy, hogy nem volt elég vízutánpótlás, ami elvihette volna. A tiszalöki erőmű alatti rész úgy nézett ki, mint az az édességgolyó, a Raffaello. Nem járt sikerrel a robbantás sem. A nagy jégtörőhajók meg sem tudták közelíteni, ezért Gyuláról teherautóval kellett kis jégtörőket hozatni. De abban az évben még tüzet is oltott a vízügy a Hortobágyon! Nem bírtak vele a tűzoltók, ezért felajánlottam, hogy segítünk. Felvonultunk a nagy, 500 l/s-os szivattyúkkal, és a mederből vett vízzel egy éjszaka alatt elárasztottuk a tűzteret.

AHOGY SOROLOD AZ ESEMÉNYEKET, EGYRE JOBBAN ÚGY ÉRZEM, HOGY NAGY HASZNÁT VETTED A „GONDOLKODJUNK ELŐRE!”-ELVEDNEK: A SIKER ZÁLOGA EZEK BEN A TÖRTÉNETEK BEN AZ VOLT, HOGY TE ELŐRE FUTOTTÁL.

Meg az is, hogy a sikerek hozadékát – a tapasztalatot és az anyagiakat is – felhasználtuk. A nagy védekezésekkor forgó komoly összegek jelentős részét fejlesztésekre fordítottuk. Mindig volt tervünk a fiókban, mindig mentünk és magyaráztuk, miért kell, és miért volt hasznos az előző ötletünk is.

SZÍVÜGYED VOLT A TÓCÓ ÉS A NAGYERDŐ VÍZPÓTLÁSA IS.

Még a vízrendezési osztályon ismerkedtem meg a '70-es években tervezett Hajdúhátsági Többcélú Vízgazdálkodási Rendszerrel, a 80-as években megépült műtárgyait kellett felújítanom-működtetnem. A folytatására kidolgoztunk egy koncepciót '98-ban, és amikor igazgató lettem, próbáltam segíteni a megvalósulást. Sajnos a 2000-es évek elején a megyében leszavazták a projektet, és még az államtitkári időszakomban sem tudtam előrébb mozdítani. 2016 környékén, már a vízügyön kívülről próbáltam új lendületet adni neki, hiszen időközben megváltozott a gondolkodás, a társadalmi igény. Végül az én cégem által kidolgozott koncepció valósult meg 2023-ban. Ugyan Erdőspusztaig még nem, de a Tócióig eljön a víz, és sikerült kialakítani egy kis tározót is.

VAJON EZ AZ ELŐRELÁTÓ MENTALITÁS LEHETETT AZ OKA ANNAK, HOGY SZAKÁLLAMTITKÁRI POZÍCIÓT AJÁNLOTTAK FEL NEKED?

Nem tudom. Korábban is érkeztek puhatolózó megkeresések, de úgy láttam, van még dolgom igazgatóként. 2007-re azonban, amikor a magánéletemben is változás történt, már megérlelődött, hogy amit tudtam, megtettem igazgatóként, eljött a váltás ideje. Hátha meg tudom valósítani mindezt magasabb szinten is! Fontos volt, hogy szakembert kerestek a feladatra, nem politikust! Összehívtam a másik 11 vízügyi igazgatót és megkérdeztem: elfogadnának-e szakállamtitkárnak és segítenék-e a munkámat? „Azonnal fogadd el a felkérést!” – volt a válasz.

MINDIG VOLT TERVÜNK A FIÓKBAN, MINDIG MENTÜNK ÉS MAGYARÁZTUK, MIÉRT KELL, ÉS MIÉRT VOLT HASZNOS AZ ELŐZŐ ÖTLETÜNK IS.

NEM FÉLTÉL ATTÓL, AMIRŐL AZ IGAZGATÓK IS SZOKTAK MESÉLNI, HOGY ELSZIGETELŐDSZ A MAGAS POZÍCIÓBAN, ÉS MÁR NEM MERNEK UGYANÚGY FORDULNI HOZZÁD A KOLLÉGÁK?

Egyáltalán nem! Én igazgatóként is gyalog jártam a hatemeletes épületben, és bementem az ügyintézőhöz, ha kérdésem volt.

AZT GONDOLTAD, HOGY EZ MEGMARADHAT ÁLLAMTITKÁRKÉNT IS?

Bízom benne, és úgy érzem, sikerült is. Sokszor megkaptam, hogy keveset vagyok a minisztériumban, mert kint voltam terepen, jártam az igazgatóságokra, mert abban hittem, hogy az információt ott kapom, és ott adom át! Csak így lehet csinálni, különben az ember elveszíti a realitásérzékét!

MIT TARTASZ A 2007-2010 KÖZTI IDŐSZAKOD LEGNAGYOBB EREDMÉNYÉNEK?

Azt, hogy 2008-9-ben, amikor pénzügyi-gazdasági válság volt, egyetlen embert sem kellett elbocsájtani. Úgy tudtam menedzselni a szakterületet,

hogy reálértékben a költségvetés 2007-hez képest nem csökkent. Átcsoportosítottam forrásokat, de a bérszínvonalat és az üzemeltetési költséget tartani tudtam, miközben a környezetvédelmi területen jelentős létszámleépítés volt...

2010-BEN KORMÁNYVÁLTÁS VOLT, A VÍZÜGY ÁTKERÜLT A VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUMHOZ, TE PEDIG NEM SZAKÁLLAMTITKÁRKÉNT, HANEM MINISZTERI BIZTOSKÉNT FOLYTATTAD OTT.

Reméltem, hogy mivel mindig szakmai munkát végeztem, sosem politikait, az eredmények érdekében folytathatom még egy cikluson át. A szakállamtitkári posztot azonban más kapta meg. Viszont zajlott a 2010-es árvízi védekezés, ami még az előző

kormány idején kezdődött, és az új miniszter úgy gondolta, szakmailag kellek hozzá. Kinevezett miniszteri biztosnak, az árvíz után pedig a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság – az akkori OVF – főigazgatója lettem. Ez azonban csak pár hónapig tartott, a helyemre Molnár Béla került, én pedig a VITUKI ügyvezetői feladatát kaptam meg. Gazdaságilag épp elkezdtem rendbe rakni a céget, amikor az állam a végelszámolás mellett döntött. Akkor határoztam el, hogy hazajövök. A Hajdú-Bihari Vízmű Zrt. műszaki igazgatója lettem, de nem sokáig, a vezérigazgatóval nem tudtunk együttműködni, kirúgtak.

BESOKALLTÁL EZEN A PONTON, AZÉRT LETTÉL MAGÁNVÁLLALKOZÓ?

2010 után állandóan azt éreztem, hogy valamelyik politikai oldalhoz sorolnak, hiába végeztem mindig szakmai feladatot. Vállalkozóként is nagyon nehéz volt az elején. Egyfelől ahhoz voltam szokva, hogy nagy csapat van körülöttem, és közösen valósítjuk meg a vízióimat. Másfelől még azok sem segítettek, akikkel én jól bántam. Tartottak attól, hogy hátrány éri őket miattam. Nagy csalódás volt ezt megélni. De egyik kis feladatot a másik után csináltam meg becsülettel, terjedt a cégem jó híre a szakmában. Közben egy másik profilú vállalkozásom is indult, fel kellett vennem embereket, lett csapatom, amit projektekre bővítek. Gyűlnek a referenciák: műszaki ellenőrzés, tervezés, projektelőkészítés, megvalósíthatósági tanulmányok, szádlemezverés...

HA MOST VISSZANÉZEL, NEM BÁNOD, HOGY NEM A SPORTKARRIERT VÁLASZTOTTAD? HISZEN A KOSÁRLABDÁBAN NEM CSAK JÁTÉKOSKÉNT, DE 17 ÉVES KORÓTÓL KEZDVE BÍRÓKÉNT IS PÁLYÁRA LÉPTÉL, 26 ÉVESEN PEDIG AZ AKKORI IDŐK LEGFIATALABB JÁTÉKVEZETŐJEKÉNT MÁR AZ NBI-BEN DEBÜTÁLTÁL!

A 170 cm-s magasságom egy ponton túl korlátot jelentett, így jött a játékvezetés. Abban is látni kell előre az eseményeket, gyorsan kell döntenie – ugyanúgy, mint a munkában. 2008-ig bírászkodtam. De a vízügyben szerveztem Kelet-Nyugat-kosárlabdagálát, majd teniszgálát is a dunai és tiszai igazgatóságok között, később kajak-kenu túrákat... Sajnos ezek mára már nincsenek, de a sport elmaradhatatlan az életemből. A családdal síelünk, én 62 évesen a megyei bajnokságban teniszezem. Mert kell. Kell a kihívás, a verseny. Örökké...

● *Teszári Nóra*

MÁSFELŐL MÉG AZOK SEM SEGÍTETTEK, AKIKKEL ÉN JÓL BÁNTAM. TARTOTTAK ATTÓL, HOGY HÁTRÁNY ÉRI ŐKET MIATTAM. NAGY CSALÓDÁS VOLT EZT MEGÉLNI.

„SZABADBAN ÉLÉS ÖRÖME” A VÍZI CSERKÉSZETRŐL

A világszerte ismert cserkészmozgalmat 1908-ban Robert Baden-Powell alapította Angliában. Az ifjúságnevelés céllal indított első táborok hamar népszerűek lettek Európában, majd más kontinenseken is. Baden-Powell alap gondolata abból indult ki, hogy a városi környezetben élő ifjúságot visszavezesse a természethez, és találékony, önálló felelősségérzettel rendelkező fiatalokat neveljen. A víz és természet szeretete kezdetektől fogva központi gondolata volt, hamar megszülettek írásban a cserkészek közösségi táborozásainak és vízi túrázásainak alapelvei.

A vízi cserkészlet külön „szakággá” nőtte ki magát. Egy korai meghatározás szerint vízi cserkész az, aki cserkészmunkájának nagyobbik részét vízi életben tölti. Vízi táborokban pedig az ehhez kapcsolatos és szükséges kiképzésen vesz részt. Ahhoz, hogy valaki vízi cserkésszé válhasson mindenképp cserkésznek kellett lennie. A gyermek felkészült az újoncpróbára, ennek néhány tétele például a cserkész törvény, környezetismeret, elsősegélynyújtás, tűzrakás, főzés, térkép és időjárási ismeretek, a cserkészmozgalom története. Ha ezeket elsajátította, akkor letehetette cserkészfogadalmát. A cserkészképzés után „képezhetette” magát tovább vízi cserkésszé. Feltétele volt a stabil és biztonságos úszás, majd sok elméleti és gyakorlati ismeret megszerzése következett. Meg kellett tanulni különféle csónakokban (legalább kettő csónaknemben) evezni, kormányozni, ezek karbantartását és javítását ismerni. A vízi cserkészlet megkövetelte, hogy ismeretei legyenek a víz sajátosságairól, áramlásokról és tisztában legyenek a veszélyforrásokról is.

Az I. világháborút követően a cserkészlet új lendületet kapott. Hazánkban hivatalosan 1921-ben dr. Zsembery Gyula vezetésével alakult meg a vízi cserkészlet. Az 1920-as évek végén indult be a vízi vezetői képzés, hogy minél több szakképzett vezetője legyen a mozgalomnak.

Hazánkban a mozgó vízi táborok igen nagy népszerűségnek örvendtek már az 1920-as évektől fogva. Bejárták a Balaton, a Tisza-Duna minden táját. A táborok először mindig a nagy folyókon zajlottak, ott kellett megtenni rövidebb-hosszabb utakat, majd az elhagyatottabb, vadabb vízi utakra merészkedtek a fiatalok. Ilyen utak gyakori résztvevője volt Fodor Ferenc (1887-1962)

„hazánk egyik legjelentősebb és tanulmányainak számát tekintve az egyik leggazdagabb geográfusa.” Fodor a cserkészmozgalommal közelebbi kapcsolatba Teleki Pál által került, és rövidesen annak vezetői között találta magát.”

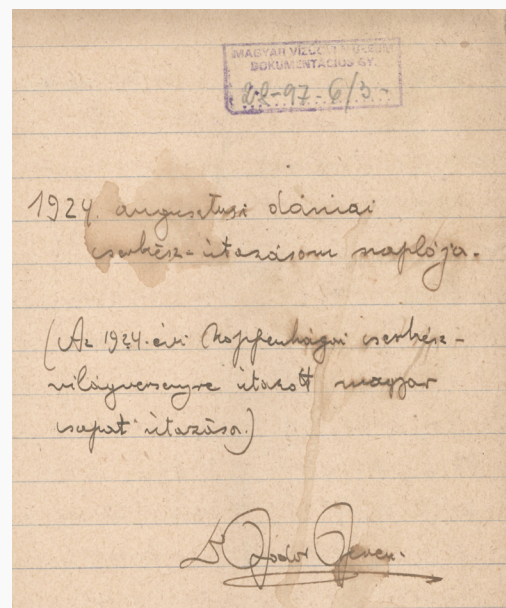
Meghatározó szerepet játszott a két világháború közti Magyarország ifjúsági szervezetében. Életében fontos és meghatározó volt a cserkészlet, több világtalálkozón is részt vett, melyek pontos, naplószerű útleírásai is megtalálhatóak hagyatékában, amelynek jelentős részét a Duna Múzeum őrzi.

1937-ben Magyarországon 114 vízcserkészcsapat működött 2535 cserkésszel, 400 vízijárművel, az újpesti mellett további vízitelekkel: Baja, Balatonakarattya, Debrecen, Esztergom, Győr, Keszthely, Miskolc, Mohács, Pestszenterzsébet, Sárospatak, Sopron, Szeged, Szolnok, Szombathely, Vác csónakházai sokaságával. A következő évtizedekben a hazai cserkészlet jövőjét erősen befolyásolta a változó politikai környezet és a II. világháború. A cserkészmozgalom leállt, a vezetőiket frontszolgálatra hívták be. A Magyar Cserkészszövetség többször is a politika keresztútjében állt, megváltoztatták a nevét, majd egyesítették az Úttörők Szövetségével (1946). Egészen az 1980-as évekig kellett várni, hogy megkezdődhessen az újjászerveződés.

Az elmúlt évtizedekben sikerült népszerűségét visszaállítani, a Magyar Cserkészszövetség Vízi Szakága pedig napjainkban is aktívan működik. A hazai vízi cserkészlet történetének elvülhetetlen eredményei vannak. A mai magyar evezős sportok alapjait teremtették meg, ezeknek sikerei pedig vitathatatlanok.

1. KÉP: AZ 1933. ÉVI CSERKÉSZ VÍZI VEZETŐKÉPZŐ TÁBOR JELVÉNYE, A CSERKÉSZING BAL MELLZSEBE FÖLÉ VARRVA VISELTÉK A KÉPESÍTETT VÍZI VEZETŐK ÉS VÍZICSERKÉSZ KITŰZŐ AZ 1940-ES ÉVEKBŐL (MAGYAR KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MÚZEUM)

2. KÉP: PILLANATKÉPEK EGY VÍZI TÁBORRÓL,
FODOR FERENC HAGYATÉKA
(MAGYAR KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MÚZEUM)

3. KÉP: FODOR FERENC KÉZZEL ÍRT
CSERKÉSZ ÚTINAPLÓJA (MAGYAR
KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI
MÚZEUM)

ÉRKEZŐ KOLLÉGÁK

JANUÁR

Márkus Roland Zsolt – Továbbképzési Osztály
Dr. Fömötör Mariann – Projekt Műszaki Osztály

FEBRUÁR

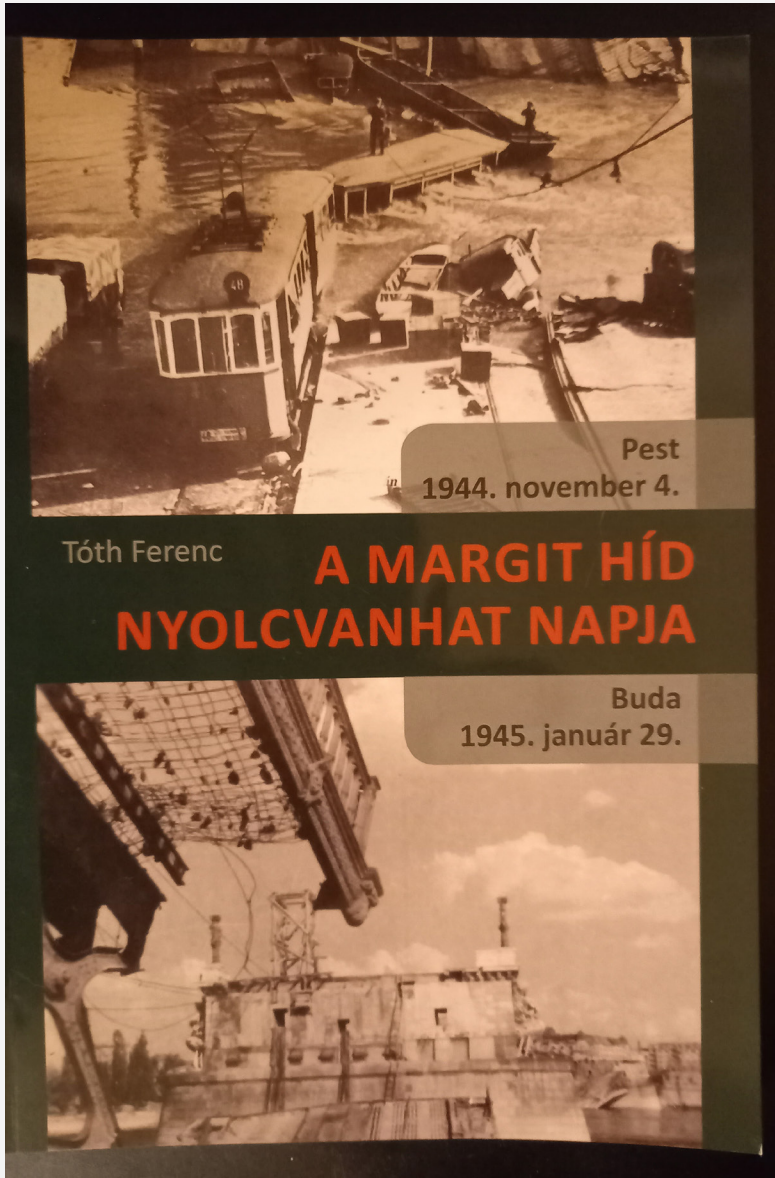
Gergely Tünde – Továbbképzési Osztály

Tisza Cibakházánál

fotó: OVF/Romet Róbert

A MARGIT HÍD NYOLCVANHAT NAPJA

Kedves Olvasó Munkatársak!

Margit híd. Összeköti Pestet Budával és a Margit-szigettel, minket Arany Jánossal és a 3+2 együttesel. Az 1872-től 1876-ig megépült második budapesti híd hossza 642 méter, nyílásainak száma nyolc. Vandálok a szobordíszekről időnként letörik a keresztet, amit a székesfővárosnak kell pótolnia. De mit tudhatunk még a műtárgyról, mitől érdekes nekünk?

Éppen 80 éve, hogy fővárosunk eme gyöngyszeme, a Margit híd másodszor is felrobbant és a Dunába zuhant. Sokan és sokat tudnivalnak az akkori eseményekről, azonban most egy könyv is megjelent a témában, ráadásul vízügyes szakember tollából és kutatásaiból. Nyugdíjas munkatársunk, Tóth Ferenc lebilincselő könyvét ajánlom figyelmetekbe.

Megtudhatjuk, hogy angol vagy francia szakembereknek köszönhetjük e remeket. Kiderül, nyúlért vagy csirkéért szedtek krajcáros hídvámot. Részletesen megismerhetjük, mikor

és hogyan kellett a hidat bővíteni. Fény derülhet arra is, hogy német utászok hibáztak-e az első robbanásakor. Megtudhatjuk, hogy a világégéskor Bogdánfy Ödön vízepítő mérnök, Kabos Endre olimpiai bajnok kardozó, vagy Beck Ö. Fülöp szobrász tűnt-e el az egyik arra járó villamoson. Választ kaphatunk, miért nem a 6-os villamos zuhant a vízbe annak idején.

Sajátos emlék, hogy a híd újjáépítésénél a munkában élen jártak között elsőként Gerő Ernő közlekedési minisztert említik. Aki a szigeten meglátogatja az 1838. márciusi árvízben megroppant narancseper fát, mindenképpen lapozza át a könyvet.

Mindezt 105 oldalon, sok-sok ábrával és több mint 100 számozott képpel illusztrálta a szerző, akinek munkáját a Püski Kiadó könyvesboltjában (1013 Budapest, Krisztina krt. 26.), az OVF székházhoz közel lehet megszerezni.

Előre figyelmeztetek mindenkit, ha elkezdi olvasni, letehetetlen. Éjszakai baglyok kivételével mindenki számára javaslom megfelelően nyugodt olvasási körülmények biztosítását.

Kívánok jó olvasást, kellemes perceket a Sodorvonal lelkes táborának!

Tóth Ferenc:

A Margit híd nyolcvanhat napja, Pest, 1944. november 4. - Buda, 1945. január 29.

- Katona Tamás

3
2
1
20

